

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/55/2023
Identifikačné číslo spisu:	8108204154
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8108204154.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovenská kancelária poisťovateľov, Bratislava, Trnavská cesta 82, IČO: 36 062 235, zastúpenej spoločnosťou REMEDIUM LEGAL, s. r. o, Bratislava-mestská časť Ružinov, Prievozská 2, IČO: 53 255 739 proti žalovanému G. T. - KOPEX, Prešov, Jesenná 26, IČO: 33 952 426, zastúpenému advokátom JUDr. Františkom Komkom, Prešov, Hlavná 27, o zaplatenie 51 691,16 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16C/157/2008, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. júna 2022 sp. zn. 18Co/27/2021 v spojení s opravnými uzneseniami zo 16. januára 2023 a z 1. marca 2023 sp. zn. 18Co/27/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 28. júna 2022 sp. zn. 18Co/27/2021 v spojení s opravnými uzneseniami zo 16. januára 2023 a z 1. marca 2023 sp. zn. 18Co/27/2021 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 16C/157/2008-724 z 10. marca 2021 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaplatenia sumy vo výške 1 557 248 Sk (51 691,16 eura) spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 1 557 248 Sk od 15. februára 2008 do zaplatenia z titulu regresu.

1.1. Právne vec posúdil v súlade s § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1 a 3, § 24 ods. 2 a 7 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z. z.“) a na základe výsledkov vykonaného dokazovania ustálil, že v konaní nebolo sporné, že dňa 27. októbra 2004 došlo na území Talianska k dopravnej nehode vozidlom patriacim žalovanému, ku ktorému nebolo uzavreté povinné zmluvné poistenie v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z.. Pokiaľ ku škodovej udalosti došlo na území Talianska, nie je daná právomoc slovenského súdu na určenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pri predmetnej dopravnej nehode, ale táto otázka, t. j. vyvodenie právnej zodpovednosti, kto porušil a aké dopravné pravidlá, podľa akých ustanovení, z ktorých právnych predpisov sa vyvodzuje zodpovednosť, je v právomoci príslušných talianskych

orgánov. Z čl. 3 Dohovoru o práve použiteľnom na dopravné nehody publikovaného pod č. 130/1976 Zb. vyplýva, že rozhodným právom sú vnútorné predpisy štátu na území ktorého došlo k nehode. Podľa čl. 7 Dohovoru o práve použiteľnom na dopravné nehody, bez ohľadu na právo rozhodné pre určenie zodpovednosti sa prihliada vždy na predpisy o konaní a bezpečnosti dopravy platné v mieste a čase nehody. Nároky poškodeného plnila národná kancelária poisťovateľov pôsobiaca v Taliansku a tieto boli uplatnené u žalobkyne, ktorá ich uhradila v žalovanej výške. V danej veci nejde o nárok na náhradu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ale o nárok žalobkyne na regresnú náhradu podľa § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z., teda o nárok žalobkyne na náhradu voči tomu, za koho uhradila poistné plnenie z garančného fondu za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti. Z oznámenia Ministerstva vnútra, sekcia cestnej polície, nehodové oddelenie Pordenone, Taliansko vyplýva, že nebolo možné zistiť presnú dynamiku predmetnej dopravnej nehody. Súd prvej inštancie s poukazom na dôkaznú povinnosť strán v spore, skonštatoval, že žalobkyňa musela v konaní preukázať, že vodič motorového vozidla za škodu zodpovedá, t. j. že existuje rozhodnutie príslušného talianskeho orgánu, z ktorého zodpovednosť vodiča za dopravnú nehodu vyplýva, a teda, že v konečnom dôsledku je za vzniknutú škodu zodpovedný žalovaný, ktorý je prevádzateľom motorového vozidla, na ktoré sa nevzťahuje povinné zmluvné poistenie. Z listinných dôkazov predložených žalobkyňou v danej veci však takýto záver nie je možné vyvodiť. Talianska kancelária, ktorá vybavila poistnú udalosť ako spoločnú zodpovednosť obidvoch strán (50% - 50 %), nie je príslušným talianskym orgánom, ktorý je oprávnený rozhodnúť o tom, kto zavinil dopravnú nehodu prípadne určovať podiel zodpovednosti jednotlivých účastníkov dopravnej nehody. V tejto súvislosti poukázal na čl. 3 bod 3 a čl. 5 bod 1.1. Interných pravidiel, na ktoré žalobkyňa poukazovala, z ktorých vyplýva, že kancelária je oprávnená priateľsky likvidovať akékoľvek nároky alebo akceptovať službu mimosúdneho alebo súdneho konania, ktorý môže zahŕňať výplatu náhrady škody a v žiadosti o náhradu uvedie sumy vyplatené ako náhrada škody poškodeným osobám, či už na základe mimosúdneho vyrovnania, alebo na základe rozhodnutia súdu. Z uvedeného je nesporné, že k náhrade škody môže dôjsť buď na základe mimosúdnej dohody alebo súdneho rozhodnutia v danej veci talianskeho súdu, ktoré listinné dôkazy žalobkyňou predložené ani tvrdené neboli. Týmto nie je spochybnený záver, že určenie osoby zodpovednej za škodu spôsobenú pri predmetnej dopravnej nehode, sa spravuje ustanoveniami talianskych právnych predpisov. Slovenský súd nemá vo veci vyvodzovania právnej zodpovednosti za dopravnú nehodu v inom štáte založenú ani právomoc. Pokiaľ však žalovaný svoju zodpovednosť za škodu popieral a jeho zamestnancovi - vodičovi nebola ani uložená pokuta za porušenie dopravných predpisov, pričom žalobkyňa nepredložila žiadne relevantné listiny príslušných talianskych orgánov, z ktorých by vyplynula zodpovednosť vodiča za predmetnú nehodu, nie je možné uzavrieť, že žalobkyňa dôkazné bremeno preukázania, že žalovaný je osobou, ktorá zodpovedá za škodu v zmysle § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z., uniesla. Pri uplatňovaní regresu podľa slovenského práva pritom nemožno vychádzať z fikcie o rovnakej miere zodpovednosti vodičov na vzniku dopravnej nehody tak, ako to upravuje taliansky civilný hmotnoprávny predpis.

1.2. Súd prvej inštancie nespochybnil, že žalobkyňa uhradila uplatnený nárok vo výške 51 691,16 eur, nakoľko táto povinnosť jej vyplýva z Interných pravidiel Rady kancelárií, ktoré tvoria Dodatok 1 Rozhodnutia komisie z 28. júna 2003 o uplatňovaní smernice Rady 72/166/EHS, pokiaľ ide o kontrolu plnenia povinností poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, publikovaného v Úradnom vestníku EÚ L192/23 z 31. júla 2003, ktorým bola členským štátom Európskej únie uložená povinnosť zdržať sa vykonávania kontrol povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktoré sa obvykle nachádzajú v inom členskom štáte alebo na území ďalších tam uvedených štátov, okrem iných aj na území Slovenska. Dohodu medzi národnými kancelárkami podpísala okrem iných aj Talianska národná kancelária poisťovateľov [Ufficio Centrale Italiano (UCI)] a tiež Slovenská kancelária poisťovateľov. Vnútorné predpisy Rady kancelárie obsahujú v oddiele 1 všeobecné pravidlá (záväzné ustanovenia), čl. 3 bod 4, podľa ktorého pre všetky záležitosti týkajúce sa výkladu zákona platného v krajine dopravnej nehody a likvidáciu nárokov, je príslušná výlučne Kancelária. Všetky nároky spracúva Kancelária sama za seba v súlade so zákonnými a regulačnými ustanoveniami uplatňovanými v krajine dopravnej nehody, týkajúce sa zodpovednosti, náhrady škody poškodeným osobám a povinného poistenia v najlepšom záujme poisťovateľa, ktorý vydal zelenú kartu alebo poistnú zmluvu, príp. príslušné kancelárie. Z citovaných ustanovení vnútorných

predpisov Rady kancelárií, ktoré sú súčasťou dohody medzi národnými kanceláriami poisťovateľov členských štátov európskeho hospodárskeho priestoru a ostatnými pridruženými štátmi, ktoré sú záväzné aj pre žalobkyňu vyplýva, že žalobkyňa nebola oprávnený prehodnocovať oprávnenosť nároku na náhradu škody, ktorý bol spracovaný talianskou národnou kanceláriou poisťovateľov, a požadovaný nárok bola povinný uhradiť tak, ako to aj urobila. Povinnosť žalobkyne uvedená v predchádzajúcom bode však neznamena, že nie je daná jej dôkazná povinnosť vyplývajúca jej z § 24 ods. 2 a 7 zákona č. 381/2001 Z. z. Slovenská kancelária poisťovateľov si mohla vyžiadať doklady preukazujúce vznik škody, ako aj ďalšie predpoklady zodpovednosti vodiča za škodu. Naopak žalovaný, ktorý v konaní uniesol dôkazné bremeno znaleckým posudkom č. 49/2012 preukázal, že jeho vodiči nenesú vinu na vzniku dopravnej nehody a teda, že príčinou dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy motocyklistu a to vo vzťahu k predbiehajúcemu manévru, ktorý začal vykonávať. Súd prvej inštancie zamietol návrh na doplnenie dokazovania výsluchom znalca, nakoľko to nepovažoval za hospodárne a účelné, keďže dôvodne predpokladal, že by sa znalec odvolal na závery svojho písomného posudku, ktorý vychádzal z údajov poskytnutých vodičmi žalovaného, keďže nemal k dispozícii inú verziu o priebehu nehody. Navyše žalobkyňa po doručení znaleckého posudku nepoukázala na nejasnosti tohto posudku, prípadne na rozpor posudku s iným dôkazom. Taktiež súd prvej inštancie zamietol aj návrh žalovaného na doplnenie dokazovania výsluchom štatutára žalovaného, keďže tento nebol priamym účastníkom dopravnej nehody a teda v rámci výsluchu by uvádzal iba sprostredkované skutočnosti, ktoré získal od svojich zamestnancov - vodičov. Na základe uvedených dôvodov súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol v súlade s § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 28. júna 2022 sp. zn. 18Co/27/2021 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie; žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobkyňi v rozsahu 100 %. Opravným uznesením č. k. 18Co/27/2021- 833 zo 16. januára 2023 opravil druhý výrok rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 18Co/27/2021-800 zo dňa 28. júna 2022 tak, že zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. a priznáva žalovanému nárok na náhradu trov prvostupňového konania; žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % vo vzťahu k žalobcovi. Opravným uznesením č. k. 18Co/27/2021-847 z 1. marca 2023 opravil výrok opravného uznesenia Krajského súdu v Prešove č. k. 18Co/27/2021-833 zo 16. januára 2023 tak, že ...priznáva žalovanému nárok na náhradu trov prvostupňového konania a nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % vo vzťahu k žalobcovi a vynecháva slová: ..."priznáva žalobcovi."

2.1. V Odvolaní po zrekapitulovaní zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie, ktorý považoval za správny, právnom posúdení v súlade s § 24 ods. 2 a 7 zákona č. 381/2003 Z. z. sa stotožnil s právnym záverom, súdu prvej inštancie v tom, že žalobca v zmysle nariadenia Európskej únie č. 72/166/EHS mala povinnosť úhradu vykonať, na druhej strane súhlasil so záverom, že pri nároku vo vzťahu k žalovanému existovala dôkazná povinnosť pre žalobkyňu, že dopravnú nehodu zavinil aspoň z časti žalovaný. V zmysle § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z. má totiž žalobkyňa nárok na plnenie proti tomu, kto zodpovedá za vzniknutú škodu. Zavinenie žalovaného však preukázaná nebolo, keďže na takýto záver neexistoval dôkaz. Relácia dopravnej polície nie je dostatočným dôkazom. Absentuje zhodné stanovisko oboch prevádzkovateľov motorových vozidiel medzi ktorými došlo k stretu resp. súdne rozhodnutie, ktoré by bolo základom pre určenie miery zodpovednosti žalovaného. Povinnosť žalobkyne v súlade s normou Európskej únie automaticky nezakladá jej oprávnenie proti prevádzkovateľovi motorového vozidla, ktorého vozidlo bolo účastníkom dopravnej nehody, na náhradu plnenia. Ustanovenie § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z. predpokladá zodpovednosť za vzniknutú škodu. Z tohto dôvodu bez preukázania základu nároku, žalobkyňa nemohla byť v tomto konaní úspešná. Navyše žalovaný predložil ako dôkaz znalecký posudok znalca z odboru dopravy, ktorý zavinenie vodiča motorového vozidla žalovaného vylúčil. Okolnosť, že žalobkyňa nemala v čase dopravnej nehody zaplatené zákonné poistenie za motorové vozidlo, ktoré bolo účastníkom dopravnej nehody v tomto prípade nebolo rozhodujúcou skutočnosťou. Žalobkyňa ako zástupca Slovenskej republiky v sektore zákonného poistenia motorových vozidiel, bola partnerom Kancelárie poisťovateľov v Taliansku a bez ohľadu na existenciu resp. absenciu poistenia vozidla žalovaného bola povinná uhradiť požadované plnenie. Následný nárok žalobkyňa však odvodzovala z § 27 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.

z. titulom zodpovednosti za vzniknutú škodu, ktorá preukázaná nebola. Na základe uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny vo veci samej v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP.

2.2. Odvolací súd považoval za dôvodné odvolanie žalovaného proti výroku o trovách konania. Uviedol, že pokiaľ súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie vo veci samej na nepreukázaní dôvodnosti podanej žaloby, potom bolo potrebné vychádzať zo zásady úspechu a rozhodnúť v súlade s § 255 ods. 1 CSP. Dôvody hodné osobitného zreteľa, na ktoré poukázal súd prvej inštancie pre rozhodnutie vo veci nemali vplyv, preto odvolací súd zmenil výrok súdu prvej inštancie o trovách konania v súlade s § 388 CSP tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania proti žalobkyni v rozsahu 100 %. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Tak, že úspešnému žalovanému v odvolacom konaní priznal nárok na ich náhradu proti žalobkyni v rozsahu 100 %.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej len „dovolateľka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Z uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP namietal, že odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s uplatnenou námietkou nesprávneho právneho posúdenia a to ani len okrajovo a arbitrárne znova uviedol posúdenie zavinenia podľa slovenského právneho poriadku, ktoré odmieta a vylučuje aplikáciu talianskych právnych predpisov. V tejto súvislosti namietala nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, lebo odvolací súd neposkytol odpoveď, resp. posúdenie na hlavnú namietanú skutočnosť, a teda prečo súd prvej inštancie pri posudzovaní miery zavinenia na dopravnej nehode neaplikoval, resp. priamo odmietol aplikovať taliansky občiansky zákonník (Codice Civile) ako právny predpis štátu, na území ktorého došlo k dopravnej nehode v súlade s Dohovorom o práve použiteľnom na dopravné nehody. Podľa názoru dovolateľky sa možno domnievať, že odvolací súd sa podaným odvolaním a uplatnenými námietkami nezaoberal individuálne, lebo neposkytol odpoveď na žiadne právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s uplatneným nárokom, ktoré žalobkyňa namietala v podanom odvolaní, čím odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. S poukazom na princíp právnej istoty, judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 14/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04, judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Vétrenko proti Moldavsku z 18. mája 2010, považovala napadnuté rozhodnutie za zmätočné a neúplné.

3.1. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka vymedzila otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Týkala sa záväznosti Dohovoru o práve použiteľnom na dopravné nehody a aplikácie zahraničných právnych predpisov štátu, na území ktorého došlo k dopravnej nehode pri posudzovaní otázky zavinenia, príp. miery spoluzavinenia na vzniku dopravnej nehody, v znení: „Je všeobecný súd v otázke posúdenia zavinenia na dopravnej nehode povinný aplikovať právne predpisy štátu, na území ktorého došlo k dopravnej nehode v zmysle čl. 1 Dohovoru o práve použiteľnom na dopravné nehody?“ K namietanému nesprávnemu právnomu posúdeniu, po zhrnutí ustáleného skutkového stavu, citujúc relevantné časti rozhodnutia súdov nižšej inštancie v danej veci, dovolateľka argumentovala tým, že z vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že taliansky orgán, ktorý bol príslušný na preverenie predmetnej dopravnej nehody nemohol zistiť skutočnú dynamiku dopravnej nehody, a teda ani určiť vinníka dopravnej nehody. Na základe uvedeného rozhodnutia príslušného talianskeho orgánu bolo podľa názoru žalobkyne nevyhnutné aplikovať taliansky hmotnoprávny predpis, ktorý určuje mieru zavinenia v prípade, ak nebolo možné s určitosťou stanoviť mieru zavinenia jednotlivých účastníkov dopravnej nehody iným spôsobom. V zmysle uvedeného tak zodpovednosť, ako aj miera zavinenia, mala byť posúdená podľa ustanovenia Občianskeho zákonníka Talianskej republiky v nadväznosti na rozhodnutie talianskej cestnej polície. Podľa čl. 2055 talianskeho občianskeho zákonníka (art. 2055 del Codice Civile) platí, že „V prípade zrážky motorových vozidiel sa predpokladá, že každý z vodičov zapríčinil škodu na jednotlivých vozidlách v rovnakej miere, pokiaľ sa nepreukáže opak.“ Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že talianska kancelária poisťovateľov nevykonala rozhodnutie o miere zavinenia, ani neurčila vinníka

dopravnej nehody na základe vlastného posúdenia ako uviedol odvolací súd v bode 21. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ale postupovala striktnie podľa právneho poriadku Talianskej republiky, resp. právneho poriadku krajiny, v ktorej došlo k dopravnej nehode. Dovolateľka sa preto nestotožnila so závermi súdov nižšej inštancie, v zmysle ktorých by na preukázanie zodpovednosti žalovaného za škodu muselo existovať rozhodnutie príslušného talianskeho orgánu, z ktorého by zodpovednosť vodiča za dopravnú nehodu vyplývala. Zodpovednosť žalovaného za škodu vyplýva priamo z právneho poriadku Talianskej republiky. Súd prvej inštancie de facto odmietol uplatniť taliansky právny poriadok pri posúdení zodpovednosti a miere zavinenia na dopravnej nehode, ktorá sa stala na území Talianskej republiky, a tým podľa dovolateľky odmietol aj obsah samotného Dohovoru o použiteľnom práve pri dopravných nehodách, ktorým je Slovenská republika viazaná, i napriek vedomosti o predmetnom ustanovení talianskeho právneho poriadku. I napriek uvedenému uprednostnil slovenský právny poriadok pred talianskym právnym poriadkom. Súd prvej inštancie bez bližšieho odôvodnenia výslovne len uviedol, že z predmetného ustanovenia talianskeho občianskeho zákonníka nemožno vychádzať. Vznik, zavinenie a zodpovednosť za škodu spôsobnú prevádzkou motorového vozidla tak nebola podľa názoru žalobkyne súdom posúdená v súlade s Dohovorom o použiteľnom práve pri dopravných nehodách podľa talianskych právnych predpisov, a teda podľa platných predpisov štátu, na území ktorého došlo k nehode. Dovolateľka sa nestotožnila ani s právnym posúdením odvolacím súdom. Citujúc čl. 1, 3 a 8 Dohovoru o práve použiteľnom na dopravné nehody tvrdila, že pre posúdenie zavinenia na vzniku dopravnej nehody v súlade s predmetným dohovorom je nevyhnutné aplikovať vnútorné predpisy štátu, na území ktorého došlo k nehode, teda právne predpisy Talianskej republiky, v zmysle ktorých pri každej zrážke motorových vozidiel platí zákonná domnienka o miere zavinenia, a to, že každý zodpovedá za škodu v rovnakej miere. Navrhla zrušiť napadnuté rozhodnutie, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaný písomné vyjadrenie k doručenému dovolaniu nepredložil.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

8. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do

práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

12. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

14. Podľa § 387 ods. 2 a 3 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

15. Civilný sporový poriadok umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v rozsudku v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takom prípade sa môže obmedziť v odôvodnení len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie, pokiaľ sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1296 s.).

16. V súvislosti s namietaním nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP, dovolací súd oboznámením sa s rozsahom a dôvodmi podaného odvolania žalobkyňou dospel k záveru, že odvolací súd okrem stotožnenia sa so záverom súdu prvej inštancie v súlade s § 387 ods. 2 CSP, na doplnenie odôvodnenia v bodoch 17. až 21. uviedol, že „žalobkyňa mala podľa nariadenia Európskej únie č.72/166/EHS povinnosť úhradu vykonať, na druhej strane súhlasil so záverom, že pri nároku vo vzťahu k žalovanému existovala dôkazná povinnosť pre žalobkyňu preukázať, že žalovaný dopravnú nehodu zaviniť, s poukazom na § 24 ods.7 zákona č. 381/2001 Z. z. Zavinenie však preukázané nebolo, keďže na takýto záver neexistoval dôkaz. Relácia

dopravnej polície nie je dostatočným dôkazom. Absentuje zhodné stanovisko oboch prevádzkovateľov motorových vozidiel medzi ktorými došlo k stretu, resp. súdne rozhodnutie, ktoré by bolo základom pre určenie miery zodpovednosti žalovaného. Povinnosť žalobkyne v súlade s normou Európskej únie automaticky nezakladá jeho oprávnenie proti prevádzkovateľovi motorového vozidla, ktorého vozidlo bolo účastníkom dopravnej nehody, na náhradu plnenia. Ustanovenie § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z. predpokladá zodpovednosť za vzniknutú škodu. Z tohto dôvodu bez preukázania základu nároku, žalobkyňa nemohla byť v tomto konaní úspešná. Navyše žalovaný predložil ako dôkaz znalecký posudok znalca z odboru dopravy, ktorý zavinenie vodiča motorového vozidla žalovaného vylúčil. Okolnosť, že žalobkyňa nemala v čase dopravnej nehody zaplatené zákonné poistenie za motorové vozidlo, ktoré bolo účastníkom dopravnej nehody v tomto prípade rozhodujúcou skutočnosťou. Žalobkyňa ako zástupkyňa Slovenskej republiky v sektore zákonného poistenia motorových vozidiel, bola partnerom Kancelárie poisťovateľov v Taliansku a bez ohľadu na existenciu resp. absenciu poistenia vozidla žalovaného, bola povinná uhradiť požadované plnenie. Následný nárok však odvodzovala z § 27 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z. z. z titulu zodpovednosti za vzniknutú škodu, ktorá preukázaná nebola. Preto odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná".

17. Z obsahu uplatnených námietok žalobkyňou vyplýva, že v odvolaní namietala nesprávne právne posúdenie zavinenia vodiča predmetného motorového vozidla, ktoré bolo nutné posúdiť podľa rozhodnutia talianskej cestnej polície a talianskeho právneho poriadku vo vzájomnej súvislosti. Z vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že taliansky orgán, ktorý bol príslušný na preverenie predmetnej dopravnej nehody nemohol zistiť skutočnú dynamiku dopravnej nehody, a teda ani určiť vinníka dopravnej nehody. Na základe uvedeného rozhodnutia príslušného talianskeho orgánu bolo nevyhnutné aplikovať taliansky hmotnoprávny predpis, ktorý určuje mieru zavinenia v prípade, ak nebolo možné s určitosťou stanoviť mieru zavinenia jednotlivých účastníkov dopravnej nehody iným spôsobom. V zmysle uvedeného tak zodpovednosť, ako aj miera zavinenia, mala byť posúdená podľa ustanovenia Občianskeho zákonníka Talianskej republiky v nadväznosti na rozhodnutie talianskej cestnej polície. Nestotožnila sa so záverom súdu prvej inštancie, že talianska kancelária poisťovateľov nevykonala rozhodnutie o miere zavinenia, ani neurčila vinníka dopravnej nehody na základe vlastného posúdenia, ale postupovala striktne podľa právneho poriadku Talianskej republiky, resp. právneho poriadku krajiny, v ktorej došlo k dopravnej nehode. Zodpovednosť žalovaného za škodu vyplýva priamo z právneho poriadku Talianskej republiky. Vznik, zavinenie a zodpovednosť za škodu spôsobnú prevádzkou motorového vozidla tak nebola podľa názoru žalobkyne súdom posúdená v súlade s Dohovorom o práve použiteľnom na dopravné nehody podľa talianskych právnych predpisov, a teda podľa platných predpisov štátu, na území ktorého došlo k nehode. Rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, nakoľko súd prvej inštancie pri posudzovaní vzniku a zavinenia dopravnej nehody nevychádzal z právnych predpisov štátu, na území ktorého došlo k dopravnej nehode, a teda aplikoval na vec iný právny predpis, než ten, ktorý je stanovený v dohovore, čo je v priamom rozpore s uvedeným dohovorom.

18. V preskúmvanej veci odôvodnenie napadnutého rozsudku uvedené v bodoch 17. až 21. nedáva dostatočnú odpoveď na uplatnenú podstatnú argumentáciu žalobkyne v zmysle § 387 ods. 3 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, lebo z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Len všeobecné konštatovanie správnosti napadnutého rozhodnutia nemožno považovať za dostatočné vysporiadanie sa s podstatnými uplatnenými námietkami v konaní (I. ÚS 116/2020).

19. V zmysle judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne

korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Nedostatok vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami žalobkyňou uplatnenými v odvolaní v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu, je tak závažným nedostatkom tohto rozhodnutia, ktorého intenzita sama osebe zakladá porušenie jej procesných práv v takej miere, že možno konštatovať porušenie práva na spravodlivý proces. Odvolací súd je povinný vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní aj v prípade tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 CSP (III. ÚS 314/2018, IV. ÚS 372/2020).

20. Dodržiavanie povinnosti rozhodnutie náležite odôvodniť má zaručiť transparentnosť rozhodovania súdov, lebo každý má právo na rozhodnutie podľa relevantnej právnej normy (čl. 2 ods. 2 Základných princípov CSP). Súd je preto povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony strany sporu primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať (II. ÚS 675/2014). Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 243/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

21. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) stabilne judikuje, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, zároveň však nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Španielsku z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06, I. ÚS 736/2016).

22. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktorému chýba akékoľvek vysporiadanie sa s argumentáciou strany v konaní, nenapĺňa atribúty rozhodnutia spravodlivého a presvedčivého, teda takého, ktoré by bolo možné považovať za rozhodnutie zabezpečujúce spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov v konaní (m. m. III. ÚS 402/08, IV. ÚS 279/2018).

23. Vychádzajúc z uvedeného, dovolací súd posudzujúc namietané nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku, ako aj náležité nevysporiadanie sa s podstatnými uplatnenými námietkami žalobkyňou, považoval uplatnený dovolací súd v zmysle § 420 písm. f) CSP za nielen prípustný, ale aj dôvodný. Vzhľadom na rozhodnutie z procesných dôvodov, dovolací súd vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia neposudzoval.

24. V ďalšom konaní bude úlohou odvolacieho súdu opätovne prejednať a rozhodnúť o odvolaní žalobkyne, ktorého odôvodnenie musí zodpovedať náležitostiam vyplývajúcim z § 393 ods. 2 CSP. Zmyslom povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je okrem zabezpečenia náhrady škody poškodenému, i poistenie zodpovednosti zodpovedných subjektov proti následkom zvýšeného rizika spojeného s prevádzkou motorových vozidiel. Postihové právo poisťovateľa proti poistenému je zvláštnym, originálnym nárokom, ktorý nie je nárokom na náhradu škody vzniknutej poškodenému proti tomu, kto škodu spôsobil. Predpokladom jeho vzniku je skutočnosť, že poisťovateľ plnil poškodenému z dôvodu vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a z tohto dôvodu poskytol poistné plnenie poškodenému. Regresný nárok poisťovne nemá povahu práva na náhradu škody, lebo je originálnym právom poisťovateľa voči poistenému. Na záver dovolací súd poznamenáva, že súd aplikujúci právo je viazaný nielen zákonom, ale aj ústavou a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 144 ods. 1 a čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy, m. m. sp. n. III. ÚS 666/2016; § 455 CSP).

25. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v súlade s § 453 ods. 3 CSP.

26. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.